

ПРОВЕДЕННЯ ЛЕКЦІЙ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ НАОЧНИХ ТА ІНШИХ ЗАСОБІВ З МЕТОЮ АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

Попри сучасне розмаїття форм і методів організації навчального процесу, застосування інноваційних освітніх технологій, пошуки альтернативних шляхів передачі знань лекція залишається провідною формою і основним методом навчання у вищому навчальному закладі. Головною метою лекції є ознайомлення у концентрованій формі з інформацією щодо питань відповідної теми. Для досягнення такої мети лекційний матеріал повинен мати: високий теоретичний рівень інформації, посилення на законодавчі та нормативні акти, на нові досягнення науки, розкривати наукові засади курсу, висвітлювати зв'язок теорії з практикою, зосереджувати увагу студентів на питаннях, які вирішуються у світлі сучасних вимог; рекомендації до поглибленого самостійного вивчення тем, необхідних для практичної роботи, тощо. При цьому важливим є подання лекційного матеріалу таким чином, щоб він спонукав студентів до активізації пізнавальної діяльності. Наслідком якісно проведеної лекції має бути осмислене та міцне засвоєння матеріалу студентами.

З-поміж усіх форм навчання лекція здебільшого є пасивним способом отримання знань, гальмує самостійне мислення, але лекційну форму навчання не можна замінити іншою, адже лекція є колективною формою навчання — способом взаємодії викладача та студентів. Тому велике значення набуває пошук найбільш ефективних шляхів подання лекційного матеріалу, підвищення якості засвоєння знань протягом лекції, виявлення внутрішніх резервів пізнавальної активності, розумових процесів і пам'ятки студентів. Активно проводяться лекції різноманітних видів: візуальна лекція, розгляд окремих дискусійних питань, лекція-діалог, проблемна лекція, лекція — прес-конференція тощо.

Пізнавальний процес — психічний процес, за допомогою якого людина пізнає світ. Необхідною умовою повноцінного засвоєння знань є опора на активну розумову діяльність студентів, спрямовану на перероблення засвоюваного матеріалу. У психології і педагогіці розроблено низку прийомів активізації розумової діяльності для кращого засвоєння знань, що подають під час лекційного викладу. Ці

прийоми різноманітні і стосуються різних сторін організації навчального процесу. Наочні прийоми активізації розумової діяльності студентів продовжують широко застосовуватися, проте нині вони модернізовані за допомогою комп'ютерних та інших технологій, наприклад презентації, схеми, таблиці тощо.

Само собою зрозуміло, наочність ще не зумовлює високого рівня засвоєння знань. Потрібний тісний взаємозв'язок процесів сприйняття з процесами мислення. Такий взаємозв'язок забезпечується самостійною роботою студентів на лекції, коли ставляться розумові завдання з метою отримати відповіді на питання, що максимально активізують їхнє мислення, спонукають порівнювати факти, формулювати правила тощо.

Складником процесу навчання на лекції є конспект лекцій, але з урахуванням сучасних технологій навчання студенти або зовсім ним не користуються, або лекції часом перетворюються на диктант (чи матеріал переноситься в конспект з наочних засобів), і при цьому не всі встигають осмислити сказане викладачем.

Для спонукання студента до активної роботи пропонуємо використовувати на лекції як конспект — зошити лекцій. Вони мають бути заздалегідь підготовлені викладачем та оформлені друкарським способом (загальний зошит на всі теми курсу або окремі зошити з кожний теми лекції). У них уже частково відображені питання з теми лекції, але залишаються різноманітні прогалини (додати, визначити тощо). Протягом заняття, отримуючи інформацію, студент має заповнювати прогалини, що сприятиме його зосередженню на обговорюваному питанні та кращому його засвоєнню.

*Балягіна І. А., старший викладач,
Богорад М. А., старший викладач,
кафедра педагогіки та психології*

ЗАКОН ІНТЕРІОРИЗАЦІЇ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Засоби навчання — знаряддя діяльності викладача й студентів являють собою матеріальні й візуальні об'єкти, які залучаються до освітнього процесу як носії інформації і як інструмент діяльності, завдяки яким більш успішно і за коротший час досягаються визначені цілі навчання.

За суб'єктом діяльності засоби навчання можна умовно розділити на засоби викладання і засоби навчання. Засобами викладан-